

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al Asociației institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de flecare cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

•••○□○•••

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Urmările Conversiunii. — Aplicarea legii conversiunii. — Lege pentru lichidarea datoriilor urbane și agricole din 7 Aprilie 1934.

Urmările Conversiunii.

Din haosul cauzat de războiul mondial, țara noastră a eșit cristalizată într-o țară mare și totodată cu toate bogățiile naturei. Trebuia numai minte și muncă pentruca să ne refacem economic în scurt timp, și să organizăm o administrație ordonată. Scopul acesta l-am fi putut ajunge, dacă s'ar fi avut în vedere interesele generale ale țării. Ar fi trebuit să avem oameni, cari stau deasupra partidelor politice și cari cunosc nevoile unui popor reunit din patru țări cu trecut cultural, economic și politic diferit. Dar pentru a ajunge la acest rezultat, ar fi fost nevoie de studii aprofundate economice și administrative. Ar fi trebuit lăsată la o parte politica de partid și produsă o destindere politică urmată de o solidarizare a capacităților din fiecare partid, cu scopul unei refaceri naționale cât mai rezezi. În loc de aceasta s'a încuibat rivalitatea și neîncrederea, mai întâi dintre partidele regiunilor anexate și cele ale Vechiului Regat, apoi mai târziu chiar și în sânul fiecărui partid, indiferent de regiuni. Între timp chestiunile economice au devenit tot mai arzătoare. A trebuit mai întâi unificată valuta, apoi făcută stabilizarea. Ambele sau făcut cu multe

trăgăneli și prea puține pregătiri în proporție cu importanța reformei. Urmarea a fost inflația, apoi deflația, cu tot convoiul de epidemii economice. Din învălămășeala aceasta unii favorizați ai conjuncturii au eșit îmbogățiți; grosul populației însă a sărăcit. Pentruca haosul să fie complet, a urmat un caleidoscop de guverne în cari oamenii politici se pretau la cele mai ciudate echilibristice. S'a crezut că prin schimbarea de persoane se poate remedia și criza economică dela o zi la alta. Desamăgirea cea mai mare în privința aceasta a fost guvernul lorga-Argetoianu, o împărechere dintre cele mai nenaturale din câte s'au văzut în istoria modernă a României. Opera lor economică poartă eticheta acestei mesalianțe, fiind un avorton monstruos.

Această operă sau mai bine zis operetă de legislativă economică, numită fals „Conversiune” a creat în țară două situații diferite: cea din Regatul Vechiu, și cea din provinciile anexate. Deocamdată nu se poate constata precis, dacă a fost o rea credință sau o mare ignoranță tratamentul preferențial a Băncilor populare din Vechiul Regat, față de băncile din Ardeal. Timpurile viitoare vor elucida și împrejurarea aceasta. Cert este, că băncile din Ardeal au fost tratate ca niște instituții de cămătărie uzurară, nu ca instituții de conservare națională de primul rang. Dl Argetoianu se vede că ignorează faptul, că băncile noastre au fost la timpul său înființate, nu pentru exploatarea țărănimii, ci chiar din contră,

pentru salvarea ei din mâinile uzurarilor și băncilor străine, cari urmăreau deposedarea țaranului român, înțocmai cum statul ungar urmărea deposedarea lui politică și nimicirea sa etnică prin administrație și școli. Dacă nu dl Argetoianu, apoi renumitul savant Iorga, care a fost legătură cu conducătorii noștri naționali de odinioară, trebuia să știe că băncile noastre din Ardeal erau cel mai mare și aproape singurul suport cultural al nostru. Din beneficiile băncilor se dotau în largă măsură instituțiuni și fonduri culturale cari în alt chip nu ar fi putut exista și contribui la înălțarea poporului român din starea primitivă în care era înfățișată mala fide de stăpânitorii unguri.

Tratamentul preferențial al băncilor din Vechiul Regat, credem că nu poate avea repercusiuni fericite asupra unirei în sentimente a populațiunii de dincoace și dincolo de Carpați și nici asupra dezvoltării libere a creditului. Din continua separare a poporului acestei țări în cetățeni de categoria I, II, III, etc., nu poate rezulta o colaborare solidară. Da fi o continuă sursă de jignire și de nemulțumire. Se desprinde din atitudinea aceasta, continua grijă a financiarilor dela București, de a stăpâni viața economică a provinciilor anexate chiar și cu rizicul de a o nimici. Este o atitudine nejustificată, deoarece o emulațiune liberă numai folositoare poate fi economiei naționale. Afară de aceasta Ardealul are pe terenul experienței un avans de un secol asupra Vechiului Regat, căci avea încă înainte de anul 1848 institute de credit până când în Vechiul Regat așa ceva nici nu se pomenea. Spiritul de economie a fost trezit prin aceste institute și dezvoltat la un grad superior și necunoscut în Vechiul Regat. Băncile românești din Ardeal se bucurau de popularitatea și încrederea cea mai largă, atât în orașe, cât și la sate. Cine avea un ban de prisos, alerga la banca cea mai apropiată să-l depună, sau cumpăra acțiuni. O parte mare a bogăției naționale din Ardeal era concentrată la aceste bănci. „Conversiunea” a lovit în plin economia din această parte a țării. Urmarea a fost o sărăcire generală. Deponenții și deținătorii acțiunilor au pierdut ceea ce au agonisit ei și părinții lor. Oamenii doriți de credit au pierdut izvoarele de ali-

mentare pecuniară a gospodăriei și întreprinderilor lor. Spiritul de întreprindere și râvna de a lucra, nu li mai servește la nimic, nici chiar atunci când au la dispoziție materiile prime, căci lipsește creditul care ar putea pune în mișcare întreprinderea. Se pierde atâtea și atâtea ocazii de câștig și prin aceasta implicit și venitul Statului. Bugetele au devenit în permanență deficitare și apare spectrul falimentului de Stat.

Criza creditului provocată de „conversiune”, pune băncile în fața de noi probleme. Unele încearcă să iasă din impas, prin separarea gestiunii care cade sub regimul „conversiunii”, de gestiunea curentă care formează baza gestiunii viitoare. Gestiunea curentă poate fi alimentată sau că B. N. R. îi pune noi credite la dispoziție, sau că diversele instituții culturale, administrative etc. depun fondurile și supranumărurile lor la bancă, sau prin aceea că aceia cari au finanțat dela început banca au încredere într-o redresare viitoare și o ajută și mai departe, căci au chiar interes pentru salvarea capitalului lor. Căci dacă judecăm strict lucrurile, băncile nu sunt de vină pentru criza actuală, și neîncrederea în ele nu poate fi deci justificată. Vina trebuie mai curând căutată în legiferarea greșită în materie economică, ceea ce — durere — nu poate fi controlată de bănci, și mai cu seamă nu de băncile din provincie lovite de această legiferare mășteră. Căci unde legiuitorii au avut interes, acolo interesele lor particulare și ale băncilor lor, au fost salvate.

Dar presupunând că băncile, cum am amintit, vor începe o gestiune nouă, se pune întrebarea, aci se mai poate acorda un credit?

Sărăcirea generală și desorganizarea unor ramuri administrative (cum este situația proprie Ardealului a cărților funduare) de mare importanță pentru viața economică, îngreuiază foarte mult rezolvirea acestei probleme. Nesiguranța în materie de jurisprudență, legiferarea nouă bancară și cambială, pun tot atâtea piedeci la reluarea activității bancare și învierea creditului. Dor trece mulți ani până la o normalizare oareșcare. Taxele și impozitele multiple și costisitoare, sunt cauza că cele mai multe cazuri de moștenire și transcrieri de avere prin vân-

zare și cumpărare, nu au fost rezolvite complet la oficiile respective, așa încât afară de cei direct interesați (dar poate nici chiar aceștia) nimeni nu mai știe exact situația faptică de avere a nouilor proprietari. Aceasta va îngreua foarte mult cenzurarea eventualelor cereri de credit. Vremile noi au schimbat total moralul și mentalitatea clientelei. Chiulangii au sporit abundant, și „a frage un chiul“ creditorului a devenit azi un lucru considerat de foarte mulți, ca un procedeu foarte deștept.

Mai înainte preoții, învățătorii la sate, avocații și alți intelectuali prin orașe, erau aceia cari mijloceau în calitate de „oameni de încredere“ împrumuturile între bancă și clientelă. Rolul acesta nu era rolul unui simplu agent după concepția de azi, ci era considerat ca un rol de onoare, și deoarece la înființarea băncilor noastre acești preoți, învățători și alți intelectuali au contribuit în cea mai mare parte cu banul lor, era și în interesul lor, ca împrumuturile recomandate de ei, să fie solide și bine garantate. Dacă banca câștiga, era și câștigul lor; dacă perdea, era și pierderea lor. Solidaritatea aceasta dintre bancă și administratorii creditului, a slăbit simțitor în criza economică de prea lungă durată prin care trecem. Altă generație cu alte concepții a venit la conducerea popoului, și politica a făcut ravagii mari în cercul de interes al băncilor noastre. Deci, tendința băncilor noastre va trebui să fie în viitor reluarea și refacerea legăturilor și sistemului de mai înainte, care a dat roade așa de bune în trecut. Faptul că clientul trebuie azi supravegheat mai de aproape, din motivele arătate mai sus, metodele din trecut poate că vor trebui modificate și adaptate împrejurărilor de azi, fără însă a fi abandonate în bloc. Ne gândim aici la eventuala înființare de cooperative și reuniuni de credit sătești, patronate de respectiva bancă, cu al cărei sprijin ele se vor înființa. Garanția solidară a membrilor din aceste organizații, ar funcționa ca un fel de filtru al creditului, sau ca tampon între debitor și bancă și ar avea ca rezultat o micșorare a rizicului pentru bancă. În schimb micile economii, cari și până acum au fost forța și temeliea băncilor noastre, ar putea fi canalizate în felul acesta mai

ușor spre bănci, căci văzând țăranul la conducerea cooperativelor și reuniunilor oameni de ai lui, încrederea sdruncinată așa de mult în „domni“, ar reveni cu o oră mai curând. Va trebui să apelăm cu atât mai vârtos la banul deponentului, cu cât noua lege bancară are tendința să concentreze și mai mult ca până acuma posibilitățile de credit în capitala țării și să pună creditul sub controlul și mai exclusiv al Băncii Naționale a României. De aceea pe lângă apelul la sprijinul B. N. a R., atât cât va da și va putea da — ținând cont de multiplele sale obligațiuni — să încercăm a ne reface din propriile noastre puteri, cum am făcut în trecut, când nu puteam conta aproape de loc la un sprijin dela stăpânitorii noștri de pe vremuri.

E. VANCU.

Aplicarea legii conversiunii

O circulară trimisă de Ministerul Justiției, președinților de tribunale.

Ministerul de justiție a trimis președinților de tribunale o circulară, prin care se lămuresc unele confuzii ivite în aplicarea legii de conversiune:

Debitorii cari beneficiază de lege.

În privința debitorilor cari beneficiază de lege, observăm că ei trebuie să îndeplinească cu toții condițiunea de a fi cetățeni români. Este indiferent dacă debitorul, locuind în țară, nu se bucură de nici o sușenie străină (heimatlos). Din moment ce nu e cetățean român, nu poate recurge la regimul de lichidare instituit.

Cu toată aparența strict limitativă a textului, vor trebui să beneficieze de regimul creat prin lege pentru plata datoriilor și debitorii străini domiciliați în România, cărora li s'ar fi recunoscut prin convențiuni internaționale egalitatea de tratament cu cetățenii români în privința protejării legale a persoanelor și a bunurilor.

Aceste convențiuni sunt legi bilaterale, dela care nu se poate deroga prin voința numai a uneia din părți, și vor trebui respectate. (*Contrar legii N. R.*)

Asupra dovezii îndeplinirii condițiunii de cetățenie, atragem binevoitoarea D-voastră atențiune, rugându-vă să veghiați ca administrarea ei să nu fie o armă de șicană în mâna creditorului.

Legea prevede trei categorii de debitori:

A. Debitori agricoli; B. Debitori urbani; C. Debitori proprietari imobiliari, care nu îndeplinesc condițiunile alin. B. de sub textele respective, pentru a fi încadrați agricoli sau urbani.

Debitorii agricoli.

Pentru a fi considerat debitor agricol se cere:

1. Ca el să se bucure în primul rând de cetățenia română. Această condiție se examinează la data publicării legii;

2. Să fie persoană fizică sau persoană juridică de drept privat fără scop lucrativ, fundațiune de orice fel, obște de cumpărare sau comunitate de avere grănicerească din Caransebeș și Năsăud. Remarcăm aici că, în ceea ce privește persoanele juridice, de drept privat, este vorba de asociațiunile prevăzute în legea persoanelor juridice din 6 Februarie 1924.

Obștiile de cumpărare sunt acele prevăzute de codul cooperăției. Aceasta nu însemnează că grupurile de săteni care au cumpărat pământ în comun sunt excluse dela beneficiul legii. Sătenii aceștia vor recurge la acest beneficiu individual, ca proprietari indivizi. Bine înțeles că — astfel ca la toți coindivizarii — îndeplinirea condițiilor legale se apreciază individual;

3. Debitorul trebuie să fie proprietar încă dela 18 Decembrie 1931 de bunuri susceptibile a fi supuse impozitului agricol înainte de această dată.

Scutirea de impozit, din orice lege ar proveni nu are nici o înrăurire asupra clasificării de agricol a unui teren. Este suficient ca el să fie susceptibil a fi impus.

Impunerea nu trebuie făcută pe numele celui ce invoacă beneficiul legii, condiția fiind pentru teren, nu pentru proprietar.

Așezarea administrativă nu se ia în considerație, astfel că, vor fi bunuri agricole și din cele urbane sau suburbane, după cum nici orice bun rural nu va fi considerat de agricol.

Faptul că debitorul are și proprietăți neagricole — rurale sau urbane — nu-i schimbă întru nimic situația față de lege. Nu există o proporție limită între aceste două feluri de bunuri, decât dacă debitorul nu locuiește la țară. Numai atunci legea impune o proporție, dar numai la venit.

La condițiunea existenței bunului agricol în aceeași mână, începând dela 18 Decembrie 1931, legea face o singură excepție, considerând ca proprietari agricoli și pe moștenitorii legali ai proprietarilor ce stăpâneau bunul la 18 Decembrie 1931.

Rămân excluși dar, legatarii universali sau cu titlul universal, afară bineînțeles de cazul când aceștia aveau o vocație legală la bunul legat de către defunct și ca succesori ab intestat.

Proprietatea trebuie să fie deplină.

Nudul proprietar nu poate invoca beneficiul legii, după cum nici uzufructuarul, cu excepția cazurilor prevăzute de art. 79 și 80 din lege.

Dovada dreptului de proprietate este suficientă, dacă probează aparența acestui drept.

Posesorul proprietar aparent nu trebuie să fie de bună credință, indiferent de buna sau de reaua sa credință, ceea ce-l face apt a beneficia de lege este credința celor din jur că el este proprietar.

Printre proprietarii aparenti trebuie socotiți și sătenii împroprietăriți cu drepturi stabilite, dar fără de titluri definitive, precum și coloniștii, care nu au încă titluri de proprietate, dar sunt aprobați și așezați la loturi.

Cu privire la dovada dreptului de proprietate, mai remarcăm că, în cazul când ea se face cu acte scrise, acestea trebuie să aibă dată certă, iar în Ardeal și Bucovina putere probatorie conform cu legiurile locale.

Data certă va fi necesară numai dacă creditorul este terț în raport cu actul exhibit.

În Ardeal și Bucovina dovada proprietății nu se va face numai cu cartea funduară. Legiuitorul cere putere probatorie conform legiurilor locale numai în cazul când s'ar invoca probe scrise.

Dacă un bun agricol grevat de o creanță mai veche de 18 Decembrie 1931, a trecut cu titlu particular în altă proprietate între 18 Decembrie 1931 și data publicării legii, noul proprietar, debitor propter rem, poate opune beneficiul legii și pentru această creanță, dacă mai are alte bunuri ce-l fixează în cadrul ei, adevă pe care le stăpânește anterior lui 18 Decembrie 1931. Dacă însă noul proprietar nu beneficiază de lege, indiferent de faptul că vechiul proprietar ar întruni cerințele ei, el nu poate cere lichidarea în condițiunile legii, nefiind legat de vechiul proprietar prin calitățile care permit aplicarea art. 49.

4. O a patra condiție pusă pentru acordarea calității de debitor agricol este o condițiune alternativă;

a) Se cere ca debitorii agricoli să locuiască în mod efectiv și continuu, ei, unul din soți, sau vreunul din părinții sau copiii lor, sau unul din moștenitorii indivizi, într'o comună rurală cel mai târziu cu începere dela data de 18 Decembrie 1931;

b) Dacă nu îndeplinesc această condițiune, atunci, veniturile lor, personale agricole, conform matricolelor fiscale sau calculului prevăzut în alin. ultim al art. 1, să reprezinte cel puțin 30 la sută din quantumul total al veniturilor lor elementare personale, ce au servit la calcularea impozitului lor global pe anul 1933, după ce se vor fi făcut din acest total scăderile prevăzute în alin. penultim al textului citat.

a) În privința condiției locuinței, observăm că legea nu se referă la noțiunea abstractă a domiciliului. E necesară o locuire efectivă și mai ales continuă.

Continuu trebuie luat în sens de „obișnuit“.

Nu importă dacă această locuință corespunde sau nu cu sediul administrativ al bunului rural. În cazul unor debitori proprietari-coindivizi, șederea unuia dintre ei la țară profită tuturor celorlalți;

b) Asupra celei de a doua condițiuni avem de făcut următoarele observațiuni:

Prin „profesiuni libere“, al căror randament pecuniar urmează să se scadă până la concurența unei sume de 80.000 Lei, nu trebuiesc înțelese numai acelea supuse impozitului profesional conform legii contribuțiilor, la care legea nu s'a referit.

Liber profesionist va fi oricine exercită o profesie care nu este salariată fie de Stat, fie de particulari.

Cum pământul agricol dintr'o regiune poate fi de mai multe clase, pentru evaluarea veniturilor pământurilor neexploatare, se va lua media acestor clase.

Prin locuința personală a debitorului, se va înțelege partea din imobil ce servește de locuință, atât debitorului, cât și membrilor din familia sa, care, în mod obișnuit, locuiesc cu dânsul.

Dovada veniturilor se va face „conform matricolelor fiscale“.

Legiuitorul a admis acest criteriu, pentru a evita seria nesfârșită de probe și contestațiuni ce s'ar fi născut.

Rolurile fiscale vor fi singurele după care se va aprecia îndeplinirea condiției de venit agricol.

Dacă debitorul s'a sustras dela fisc, va trebui deci să se pună mai întâi în regulă cu acesta.

5. O a cincea condițiune constă în aceea că datorile celui ce invocă legea să întrecă $\frac{1}{2}$ din venitul său brut impozabil la global.

6. O altă condițiune, care nu exclude dela beneficiul capitolului I, ci îl face accesibil debitorului numai pentru datorii civile, este aceea de a nu fi comerciant.

Cum ultimele două condițiuni au fost trecute de legiuitor la excepții, dovada îndeplinirii acestora nu va încumba debitorului, ci creditorul care invocă lipsa lor este obligat legalmente a o face. *(Conform legii condiția dela p. 5 trebuie dovedită de debitor, iar în ce privește p. 6 calitatea de comerciant trebuie dovedită de creditor, caracterul sau natura civilă a datoriei însă trebuie dovedită de debitor. N. R.)*

7. În sfârșit, ultima condițiune constă în aceea că datoria pentru care se invocă beneficiul legii să fie „născută“ înainte de 18 Decembrie 1931.

Fără de modul de exprimare al legiuitorului și conform regulilor de drept obișnuite, orice novațiune, fie pentru schimbare de creditor, fie prin modificarea naturii, ori a quantumului creanței, fie, în sfârșit, prin schimbare de debitor, nu va avea influență asupra datei „nașterii“ obligațiunii. *(Contrar legii N. R.)*

Printre debitorii agricoli legea mai prevede pe:

Proprietarii chiar aparenti de case de locuit, ori care ar fi așezarea lor administrativă, dacă sunt muncitori manuali de pământ. Este vorba aci, bine înțeles, numai de persoane fizice. Aceștia nu vor fi obligați să îndeplinească și condițiunea de sub p. 4.

Debitorii urbani.

A doua categorie de debitori pe care îi prevede legea sunt debitorii urbani.

Condițiunile ce li se cer sunt în parte aceleaș ca la debitorii agricoli.

Cu privire la proprietățile ce trebuie să aibă aceștia, remarcăm că nu este vorba numai de clădiri, ci de orice fel de imobile virane, terenuri, afectate unei industrii etc., pentru care se percepe impozit conform art. 13 din legea contribuțiilor directe.

Este indiferent dacă aceste imobile sunt scutite de impozit, fiind suficient ca ele să fie numai susceptibile a fi impuse.

Relativ la cetățenie și la celelalte condiții de sub p. a), trimitem la cele supuse cu ocazia examinării situațiunii debitorilor agricoli.

Debitorii prevăzuți la art. 30 p. a), trebuiesc să îndeplinească alternativ una din următoarele condițiuni:

1. Că veniturile lor personale brute imobiliare-urbane, după matricolele fiscale, să nu întrecă cifra de 60.000 Lei pentru București, 48.000 Lei pentru municipii și 24.000 Lei pentru celelalte comune urbane.

2. Că veniturile lor personale imobiliare de orice fel, conform acelorăși matricole, să reprezinte cel puțin 30 la sută din quantumul total al veniturilor lor elementare personale, ce au servit la calcularea impozitului lor global pe anul 1933, după ce se va fi scăzut din acesta venitul locuinții personale a debitorului, precum și o sumă de Lei 80.000 din totalul veniturilor sale provenind din lefuri, pensii, indemnizații de orice natură sau profesiuni libere.

La prima condițiune, legiuitorul nu dispune nimic în privința debitorilor care au imobile în mai multe comune.

Intențiunea sa a fost însă aceea de a protegi pe micii proprietari, care au și o funcție sau o pensie ce depășesc 70 la sută din totalul veniturilor lor și ar fi astfel expuși să-și piardă micul cămin ce și-au făcut.

* Socolim dar că, atunci când debitorul va avea imobile în mai multe localități, totalul acestor venituri nu va putea depăși maximum fixat de lege, adică 60.000 Lei. *(Contrar legii N. R.)*

Pentru toate celelalte condițiuni trimitem la cele arătate cu ocazia examinării situațiunii debitorilor agricoli.

A treia și ultima categorie de beneficiari ai legii o formează debitorii prevăzuți la art. 81.

Aceștia sunt debitorii prevăzuți la art. 1 și 30 din lege, care nu îndeplinesc primii, condițiunea de a locui la țară sau de a avea 30 la sută venit agricol; iar ceilalți pe aceea de a avea un venit imobiliar urban minimal sau o cotă de 30 la sută, venit imobiliar din totalul veniturilor lor, adică acele condițiuni prevăzute la punctele B de sub articolele respective.

Celelalte condițiuni vor trebui respectate întocmai

Cine nu beneficiază de lege?

Nu toți debitorii prevăzuți mai sus și nici toate datoriile ce aceștia ar avea, beneficiază de dispozițiunile înscrise în cap. I și II, și în art. 81 din lege.

Art. 69 prevede o serie de excepțiuni, parte privitoare la calitatea creditorului (al. a, d și h), parte la situația debitorului (b și e) și în sfârșit, altele la natura creanței (c, f, g și i).

Relativ la aceste excepțiuni avem de relevat următoarele:

Nu toate creanțele ce ar avea Statul, județele ori comunele sunt exceptate, ci numai acelea cu caracter de drept public: impozitele, taxele și amenzile.

Dintre creditorii străini nu mai sunt exceptați decât creditorii direcți, nu pot invoca excepția înscrisă în favoarea lor, decât dacă nu au în țară domiciliul, sediul principal sau secundar, condiție care se examinează pe data legii.

Chiar dintre ei nu sunt exceptați cei ce au creanțe provenite din vânzări de terenuri, dobândite pe cale de succesiune.

Iar dacă sunt creditori ai instituțiilor prevăzute în art. 50 și 52 — indiferent de sunt numai depozenți — suferă aplicația legii fără excepție.

Nu este suficient ca acești creditori să fie lipsiți de cetățenia română, ci trebuie să a dovedit că sunt cetățeni străini. Heimatloșilor li se aplică legea fără discuțiune.

În ce privește pe comercianți, această calitate are a se examina în momentul contractării datoriei. Datoriile necomerciale beneficiază de lege, indiferent dacă sunt privilegiate ori chirografare. Deși legea nu o spune expres, un comerciant falit la data legii nu va mai putea invoca beneficiul legii pentru astfel de datorii.

Fără de rațiunea ce a dictat dispozițiunea al. II de sub punct b, prin cei ce exercită un comerț într'o comună rurală, trebuie să înțeleși numai aceia care vând în mod obișnuit la săteni și în detaliu.

Mori țărănești sunt acelea definite prin art. 9, alin. 3 al legii asupra impozitului pe lux și cifra de afaceri, publicată în Monitorul Oficial Nr. 78 din 1 Aprilie 1934.

Creanțele dotale ale soțiilor de ofițeri sunt asemenea exceptate, însă numai pentru o sumă egală cu cuantumul dotei reglementare, cerute azi gradului corespunzător soțului. Tot ce depășește această limită maximă va suferi aplicația legii.

Remarcăm, în sfârșit că, toate excepțiunile înscrise în art. 69, își găsesc aplicațiunea deopotrivă și în

cazul art. 81. Acest text nu a existat în momentul redactării art. 69. De aci, oarecare nedumerire este posibilă, față de redacția alin. I al acestui din urmă text. Aliniatul ultim al art. 81, vădește însă că soluțiunea cea justă nu poate fi decât aceasta.

Legea lichidării operează prin faptul formulării de către debitor a unei declarațiuni în termen de o lună dela publicarea ei.

Sunt scutiți a face declarațiuni numai debitorii agricoli proprietari sub 10 ha, care nu ar avea în patrimoniu lor și imobile urbane.

Declarațiunile de asanare făcute în baza legilor anterioare exonerează pe debitor de a face vre-o nouă declarație.

În acelaș timp este obligat a nu aduce nici o schimbare arățărilor făcute cu privire la situația atunci existentă.

Prin declarații de „asanare“ în sensul art. 7, nu trebuie să înțelese numai cererile de asanare judiciară ci toate cererile prin care se invoacă unul din sistemele de „asanare“ prevăzute în legea din 19 Aprilie 1932.

În privința declarațiunilor introduse la o instanță necompetentă, observăm că însăși legea, prin art. 7 a validat declarațiuni introduse în alt loc decât la instanța prevăzută astăzi și că declarațiunile prin art. 8 nu sunt altceva decât manifestări de voință, iar nu legări de instanță. Locul introducerii a fost fixat numai în vederea ușurării măsurilor luate pentru garantarea creditorilor.

Datoriile supuse aplicării legii sunt numai acelea contractate în scrisuri sau bani. Orice obligațiuni de a preda alte bunuri, fie chiar fungibile, vor trebui executate integral. Aci rațiunea care a edicat măsurile de favoare pentru primele datorii nu mai există; dimpotrivă ea e de natură a ușura mult îndeplinirea obligațiunilor luate.

Art. 26 dă dreptul creditorilor debitorilor obligați la facerea declarațiunilor să ceară tribunalului sau instanței de carte funduară, a se face mențiune în registrul de inscripțiuni pe numele debitorului și pentru fiecare imobil, de faptul că acesta a cerut beneficiul asanării.

Acolo unde există carte funduară chestiunea nu suferă discuție, dar în Vechiul Regat, unde sistemul publicității prin inscripțiune sau transcripție este cu totul diferit, neexistând file speciale pe proprietăți în care să se poată face asemenea mențiuni, se pot naște confuziuni.

De aceea vă semnalăm că singura procedură compatibilă cu acest sistem este aceea de a se face o inscripțiune care va trebui operată pe numele debitorului ce se va trece și în opisul alfabetic și va cuprinde arătarea tuturor imobilelor debitorului.

În ceea ce privește creditorii debitorilor, care ar invoca beneficiul cap. I. și II. din lege, aceștia se pot opune aplicării ei făcând o declarațiune în condițiunile art. 40. Declarațiunea aceasta nu poate conține nici-o rezervă, ea poate fi condiționată însă de faptul dacă debitorul întrunește condițiile legii.

Aceasta nu constituie o rezervă. Dreptul creditorului declarant conform art. 40, de a contesta ulterior aptitudinea debitorului de a beneficia de lege este netăgăduit. Nu se poate crea o situațiune mai grea prin aceea că a fost diligent, rezervându-și expres acest drept.

Dacă creditorul consimte însă la aplicarea legii, în cazul când el face declarațiunile cerute prin art. 22 și 26, nu va mai putea face rezerve cu privire la aptitudinea debitorului de a beneficia de lege.

Dacă el crede că debitorul nu beneficiază de lege, nu are decât să-și ia garanțiile ce-i conferă dreptul comun.

Unul din țelurile legii de lichidare este acela al lămuririi rapide a unor situații care dăinuiesc cam de mult.

Creditorul care dorește să-și ia garanții suplimentare, trebuie să se decidă a lămuri această situație examinând și aptitudinea debitorului său de a beneficia de lege.

Este necontestat însă că el păstrează dreptul de a invoca oricând decăderile ce ar stabili în sarcina acestuia.

Legea prevede că cererile introduse conform art. 22 și 26 vor trebui însoțite de certificate de pe cererile de asanare, învestite cu formula executorie de „instanța unde s'a făcut declarația”.

Cererile de asanare — după legile abrogate — se introduceau la primul-președinte al tribunalului și se judecau de un complet special, azi desființat.

De aci, oarecare confuziune.

Singura soluție juridică — aceea la care s'a gândit și legiuitorul — este însă următoarea:

Tribunalul va fi acela care va proceda la învestire, iar acolo unde există mai multe secțiuni, cea secțiune care are în căderea sa actele de notariat.

Cu privire la scontul de anticipare, prevăzut în art. 5 și 6, remarcăm că el nu se aplică cumulativ.

Dacă un debitor încearcă să se elibereze în condițiunile art. 6 și nu îșbutește, el va beneficia însă de scontul din art. 5 pentru sumele plătite anticipat.

Dacă este debitor dintre cei prevăzuți în art. 84, nu va mai putea invoca nici o altă reducere.

De asemenea, dacă se liberează în condițiunile art. 72, deoarece avantajele din art. 5 și 6 au fost create numai pentru anticipații lichide, singurele menite a crea numerar în bănci și prin aceasta o reînviore a vieții economice.

Scutirea de timbru și taxe.

Scutirea de timbru și taxe din art. 75 este generală și cuprinde toate declarațiile, cererile și orice fel de acte, prevăzute de lege, expres sau implicit, pe care debitorii sau creditorii lor urmează să le facă în vederea aplicării legii.

Numai acțiunile de fond pentru constatarea creanțelor supuse legii sunt exceptate dela această dispozițiune, cu rezerva acțiunilor cambiale menționate în art. 76, care se bucură de un regim special.

De sigur că chestiunile care comportă atenție sau sunt susceptibile de diferite interpretări, nu se opresc aci.

Numai aplicarea mai îndelungată a legii, le va scoate în evidență.

Legea

pentru lichidarea datoriilor urbane și agricole din 7 Aprilie 1934.

Comentată de **Dr. Mihai Veliciu.**

(Urmare.)

4. Proprietarii de peste 20 jug. sau acei cari au și proprietăți urbane, indiferent de întinderea proprietăților lor agricole, beneficiază de favorurile legii numai dacă au cerut asanarea în termenele și formele legilor din 19 Aprilie, 26 Octombrie 1932 și 14 Aprilie 1933 (art. 7), sau dacă vor face declarații până la 7 Mai 1934 la Tribunalul sau Judecătoria domiciliului lor, după cum au proprietăți mai mari sau mai mici de 20 jugăre. Aceste declarații vor cuprinde o arătare exactă a tuturor datoriilor, activului, a veniturilor debitorului, precum și domiciliul debitorului și domiciliile creditorilor. Declarațiile se vor comunica până la 7 Mai 1934 creditorilor, prin scrisoare recomandată. (Art. 8 și 9).

Debitorii cari au numai proprietăți agricole și în întindere mai mică de 20 jug., beneficiază de favorurile legii fără nici o altă formalitate.

Declarațiile de asanare făcute sub imperiul legii din 19 Aprilie 1931 și legii din 28 Octombrie 1932 (sau cea din 14 Aprilie 1934?) sunt definitive în sensul că debitorul nu-și poate modifica sau adăoga ceva la declarația sa; de ex. nu poate omite sau introduce alte datorii decât cele arătate în prima sa declarație, cu excepția rectificărilor cuvenite, necesare prin eventualele plăți făcute de debitor în cursul timpului.

Legiuitorul prevede și declarațiile făcute sub imperiul legii din 14 Aprilie 1933. Este o inadvertență a legiuitorului, pentru că în legea dela 14 Aprilie 1933 nici o categorie de debitori n'a avut să facă declarații. Beneficiile acelei legi s'a acordat debitorilor agricoli proprietarii de peste 20 jugăre, cari au făcut declarații în termenul fixat de legile anterioare. Debitorii din art. 5 și 6 (urbani și rurali) a acelei legi aveau să facă oferte către creditorii, dar acele oferte nu pot fi asimilate cu declarațiile prevăzute de legile din 19 Aprilie și 26 Octombrie 1932 sau cu cea din art. 8 din prezenta lege. Cu toate acestea sunt comentatori, cari susțin că acțiunile provocatorii, de constatare, înaintate de debitorii conform art. 11 aliniat II. din legea dela 14 Aprilie 1933, ar fi declarația vizată de art. 7 din prezenta lege. Credem că această părere este greșită și susținem că debitorul care n'a făcut declarațiile de asanare sub imperiul legilor din 19 Aprilie și 26 Octombrie 1932, deși au înaintat acțiuni de constatare conform art. 11 aliniat II. din legea dela 14 Aprilie 1933, va trebui să facă declarație conform art. 8 sub sancțiunea art. 10, pentru a putea invoca beneficiile legii de lichidare a datorilor agricole.

5. Numai debitorii cari n'au făcut declarații până la 7 Mai 1934 inclusiv, sau cari au omis cu rea credință o parte din activul lor, sau au arătat datorii fictive deced din beneficiile legii (art. 10).

Deci omiterea activului în care se cuprind și venitele, dacă nu-l făcută cu rea credință, nu-l motiv de decădere. Buna sau reaua credință este chestie de fapt și mai ales de apreciere, proba făcându-se conform dreptului comun prin toate mijloacele.

De asemenea va fi decăzut debitorul, respective va fi considerat că n'a înaintat-o în termen, declarația înaintată la o instanță judiciară incompetentă. Legea nu o spune expres, dar aceasta rezultă și din spiritul ei și mai ales acest punct de vedere este conform principiilor de drept comun. Aceasta lege, ca toate legile excepționale,

în lipsă de o dispoziție expresă se completează cu dispozițiile dreptului comun, în speță cu procedura civilă. Dar această teză este confirmată și prin spiritul legii. Anume scopul acestor declarații este creșterea unei publicități a debitorilor, cari intră în prevederile legii și vor să beneficieze de favorurile acordate de ea. Aceasta *publicitate* ca să aibă efect, trebuie să fie *organizată*, ceea ce s'a făcut fixând anumite instanțe și anume cele dela domiciliul debitorilor.

Toate celelalte cerințe ale legii, ca de ex. comunicarea declarației creditorilor, neindicarea domiciliului debitorului și creditorilor în lipsă de sancțiune expresă, nu sunt motive de decădere.

6. Art. 11 din lege prevede obligațiunea pentru creditorii debitorilor agricoli, ca la cererea acestora, să le comunice suma totală a datoriei rămase de plată cât și ratele. Această dispoziție n'are nici o sancțiune și deci nici o urmare pentru creditorul care ar refuza această comunicare.

(Da urma).

A apărut:

Legea și Regulamentul pentru Lichidarea datoriilor agricole și urbane

în lumina

Dreptului comun din Transilvania

Comentată de: **Dr. Mihai Veliciu,**
Directorul contenciosului Băneli „Albina” Sibiu.

Prețul Lei 100.—

Se poate comanda la: **Tipografia „DACIA TRAIANĂ”,** Sibiu, sau la **„SOLIDARITATEA”,** Sibiu, Str. Disarion Roman Nr. 1—3, contra ramburs sau trimițând anticipativ costul broșurii de **Lei 100.—, plus spesele de porto de Lei 10.—**